

Motion till riksdagen

1989/90:U506

av Lars Werner m.fl. (vpk)

EG och den offentliga sektorn

Kvinnorna går ett hårt 90-tal till mötes. För det är förstås vi som ska stanna hemma och jobba ännu mer för den usla lönen och samtidigt hinna byta blöjor på både barn, farmor, svärmor och grannfrun, orka läsa läxor med tonåringarna och hålla dem borta från knark och gatuvåld.

Två tredjedelar av alla kvinnor som yrkesarbetar i Sverige är sysselsatta inom den offentliga sektorn. Den svenska kvinnan har en mycket speciell relation till staten:

- den offentliga sektorn är kvinnornas främsta arbetsgivare,
- barnomsorg, sjuk- och åldringsvård har övertagits av samhället och befriat kvinnorna från obetalt arbete gentemot familj, släkt och grannar,
- staten ger kvinnorna stöd genom lagar för jämställdhet och genom familjepolitiken.

Men relationen är sårbar:

- statliga besparingar drabbar kvinnor som anställda,
- statliga besparingar drabbar kvinnor som är beroende av vård och omsorg för att överhuvud taget kunna förvärvsarbeta,
- staten kan genom sin monopolställning hålla lönerna nere.

Den offentliga sektorn innehåller två delar. Det är å ena sidan den offentliga servicen; sjukvård, åldringsvård, barnomsorg, utbildning m.m. Det är å andra sidan vår socialpolitik; sjukförsäkringar, barnbidrag, studiebidrag, folkpension, förtidspension m.m.

Organisationen av välfärdsstaten ser väldigt olika ut i de olika EG-länderna, men inget annat land än Danmark har ett system som ungefär motsvarar det svenska, dvs. en välfärdsmodell som bygger på ett högt skattetryck.

En viktig målsättning i EG-samarbetet är harmoniseringen av skatter – framför allt moms och punktskatter. I dag finns inte några färdiga förslag på att harmonisera andra skatter inom EG men en fri rörlighet för kapitalet

kommer med all sannolikhet att tvinga fram det. Förmögenhetsskatt och företagsbeskattning ser i dag helt olika ut i de olika EG-länderna men när företag och kapital kan flytta obehindrat inom EG kommer de att placera sina tillgångar där det skattemässigt är mest lönsamt. Så även om inte EG beslutar om någon gemensam skattesats kommer marknaden att reglera det, eftersom inget land vågar ta risken att bli tömt på resurser och kapital. Dvs. det kommer att ske en anpassning till de länder som i dag ligger lägst.

EG har också utarbetat förslag på direktiv för harmonisering när det gäller energiskatter, skatt på försäkringar, ränteskatter, fastighetstaxeringar m.m.

Går man igenom de inkomster som Västeuropas stater har för att bygga sin välfärd och driva en offentlig sektor, så kan man se att EG i nuvarande skede är på väg att avhända staterna deras möjligheter att alls bedriva någon välfärdspolitik. I stället för att enas om skattesatser som ger resurser för att säkerställa och utveckla välfärdsstater så utreder EG-kommissionens tjänstemän möjligheterna att föreslå besparingar inom den offentliga sektorn. En ökad privatisering är på väg.

Vad kommer det här att betyda för Sverige, som har ambitionen att harmonisera inom alla områden, utom då det gäller försvars- och säkerhetspolitik? En skatteharmonisering, med kraftigt minskade inkomster för staten som följd, vad kommer det att få för konsekvenser för den offentliga sektorn och för Sveriges kvinnor? Frankrike räknar med att förlora 140 miljarder kronor till sin statskassa varje år. Danmark 40 miljarder. Hur mycket kommer Sverige att förlora med de harmoniseringsplaner som finns?

1980-talets skattepolitik har inneburit att skattesänkningar för höginkomsttagare finansierats med höjda indirekta skatter, som drabbar alla lika, vilket gör att staten i dag är helt beroende av att hålla mervärdesskatten och punktskatterna på en fortsatt hög nivå.

Men om man vill öppna gränserna för varor och tjänster m.m. 1992, kommer man att tvingas besluta om skattesatser som ligger långt under de svenska. I Danmark kallar de kritiska debattörerna EG:s skatteharmonisering för "en nationell ekonomisk katastrof", och i Frankrike har premiärminister Rocard påpekat att landet står inför "risken av en bankrutt statskassa om 5-6 år".

Om man räknar plus och minus kommer statens inkomster att kraftigt minskas vid en EG-harmonisering. För kvinnorna innebär det ytterligare press på den offentliga arbetsmarknaden. Offentliga sektorn kommer inte att ha resurser till alla. En gigantisk privatisering av vård och omsorg kan bli följden och vi kan tvingas överge den generella välfärdspolitik.

I och med att valutaregleringen avvecklats har regeringen frånhänt sig möjligheten att bedriva en aktiv arbetsmarknadspolitik för full sysselsättning och en solidarisk lönepolitik. Svensk industri investerar i dag mer utomlands än i Sverige. Det är därför vi har en minskad produktivitet.

I Danmark kan man t.ex. redan i dag se nedskärningar på en rad socialpolitiska områden, samtidigt som man har en ökande arbetslöshet, en ökande utlandsskuld och, allt vackert tal till trots, en minskad export till EG-länderna. Man befärar en urholkning av socialpolitiken, en öppning för privatiseringar, privata försäkringar, osv. Ett intåg i 2/3-delssamhället.

Försämringar av den offentliga sektorn är frågor som i hög grad berör

kvinnor. Tyvärr tvingas vi konstatera att regeringen, i det nätverk av arbetsgrupper som ska arbeta med integrationsfrågorna och konsekvenserna för svenska förhållanden, inte har lyckats uppbringa en enda liten ruta där man diskuterar konsekvenserna för den offentliga sektorn. Möjligen är det en konsekvens av att det inte heller finns en enda kvinna med i regeringens integrationsbyråkrati!

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen skall tillsätta en särskild arbetsgrupp för frågan om EG och den offentliga sektorn,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den i yrkande 1 föreslagna arbetsgruppen i huvudsak skall bestå av kvinnor.

Stockholm den 19 januari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Gudrun Schyman (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)